

EESTI PÕORUS

DOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMISHIND

1 aasta pääle Kr 1.80
1/2 aasta pääle " 1.—
1/4 aasta pääl: 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

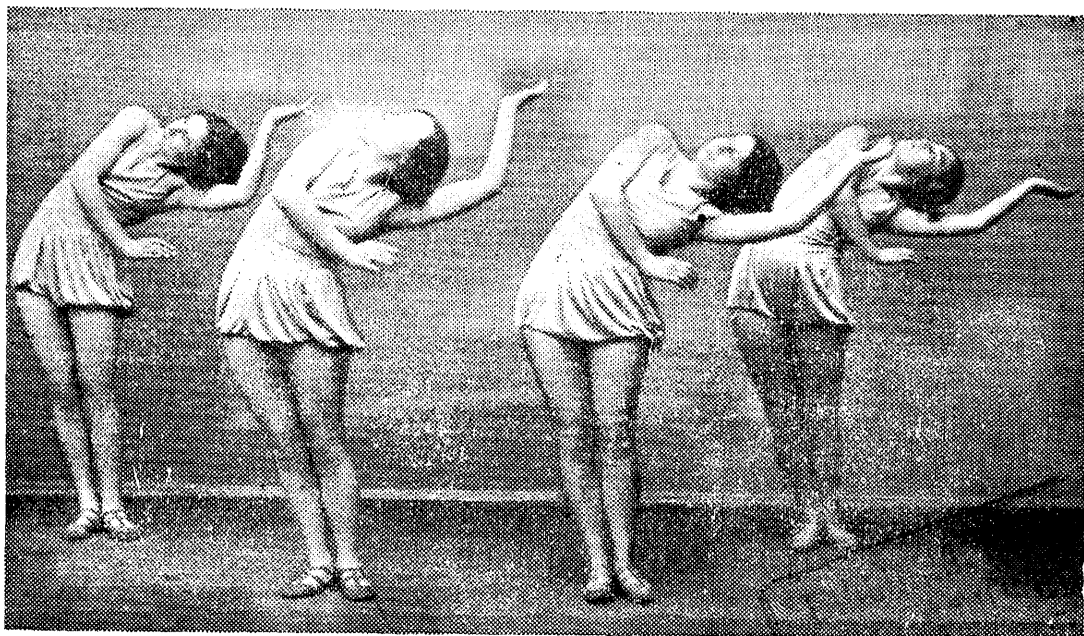
1 lehekülge . . . Kr 30.—
1/2 lehekülge . . . " 15.—
1/4 lehekülge . . . " 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4 TELEFON 429-77

Veebruar

Nr. 2 — 1932

IV aastakäik

SISU: „Pulma peaga“ piimamees — Hugo Maesa. Naise kehalisest kasvau-
sest — Ernst Idla. Tallinna noorte Taani matk — R. Mõistlik. Jooni
Tammispealt — Joh. Sõster. Seltskondlikke mängu — A. Raudkats. Küla
noored vajavad juhte — A. Meikop. Maatulundusklubid — M. Timotheus. Maa-
noorte liikumine Saaremaal — Osk. Kolk. Üks kambrike — Salme Tomson.
Järvaktndi noored maatulundustööl — E. V. ÜENÜ elust. Kuulutusi. Pilte.

„Pulma peaga“ piimamees.

Autor Hugo Maesa.

Nagu teada toimumb neil päevil üleilmiline õpilaste kirjatööde võistlus. Eestis võtavad võistlusest osa algkooli 3. 4. 5. ja 6. kl. õpil. ning kesk-, kutse- ja täienduskoolid. Kirjatööd käivad läbi kooli, koolivalitsuste ja haridusmin. filtritest. Käesoleva töö autoriks on Harjum., Jõealme algk. 6. kl. õp. Hugo Maesa, Kihu talust 14 a. v. Haridusministeeriumi töö ei pääsnud.

Tallinna lähedal külas asub väga korralik küla piimamees. Alati on ta terve küla piimaga keil kuus linnas, piimakaupluse ees ja ootab, millal kaupluseomanik tuleb ja piima vastu võtab.

Perekonna-seisu poolest on piimamees põlne vanapoiss. Hommikuseks äratajaks on tal laadalt ostetud kolme kroonine lauakell. Iga õhtul keerab ta kella üles ja tõuseb hommikul kohe, kui see säriseb.

Õhtul toovad ümbruskonna elanikud oma piima piimamehe juurde kokku. Piimamees on ise ikka piima vastu võtnas. Ta märgib üles, kuipalju keegi piima on toonud, et mõni pärast enam raha ei saa nõuda, kui õigus.

Külarahvas usaldab oma piimameest täielikult. Teda kutsuti ikka ka pulmadele ja ristsetele auvõdraks.

Kord peeti naabertalus pulmi. Enesest mõista, oli ka piimamees sinna palutud. Pulmad kavatseti korradada pühapäeval.

Piimamees kavatses juba laupäeval habeme ära ajada, et seajuuress tekkivad haavad lõuaksid juba veidi paraneda.

Kusagilt lauasahitist otsis ta isa-isalt päritud habemenõu ja katsus pöidlaküünel selle teravust. Nuga oli nüri ning nõudis teritamist. Se'leks võttis piimamees pükselt vana kulunud püksirihma pani selle pandla lauasahiti vahe.e, ning teist rihma otsa peos hoides, hakkas ta nuga teritama.

Varsti oigi nuga terav, ning lõusta kraapimine algas. Määrjs pisikese taskupeegli ees vahtu lõuale, ning siis kaapis. Määrjs, teritas vahel ja jälle kaapis. Suure töö ja valu järgi oli habe viimask aetud. Paar pisikest ajalehepaberit kildu katsid haavu.

Pühapäeva hommikul ärkas ta varakult, ning riietus kohe ajutiselt. Tõi kapiist oma parema üljonna, kloppis selle tolmust ning riputas selle veel veidikeseks tuulduma, ukse kõrtvale naela otsa.

S siis pani ta omale manjski ja lipsu ette. Manjski ja lipsu oli ema talle kinkinud vist leerist lahti-saamisel. Varsti riietus ta täielikult, ning mõttes kohe pulma minna. Kuid

siis tuli talle meeje, et ta õhtul peab piima vastu võtma.

Arvas siis, et ta õhtuks tagasi tuleb, kuid igaks juhuks pani ta uksele järgmise kirja:

„Piima palun kelaki teist ära mõeta ja ülese märkita.“

Teadma peab, et piimamees polnud kuig. suur kirjatundja.

Ja läks siis pulmamajja. Pulmad olid juba täies hoos, kui ta sinna jõudis.

Piimamees paluti, kui auküaline, ka lauda, kus ta kohuseks arvas vägeva kõne pidada.

Peagi märkas kõneleja, et naised pead kokku panid ja naerdes üksksteisele midagi soovistasid. Kõneleja arvas, et naised ta kõnest niivõrt vajumatast, kuid naeru tõeliseks põhjuseks oli, et piimamehel piitsaku hõlm kõne ajal puljongi taldrikus ligunes.

Piimamees, kes muudu ametiasjus korralikuse eeskuj, oli pulmades kõva napsitaja. Peagi oli ta pulmaviinast purjus ja täntsits ning laulis, nagu oleks temagi veel noor.

Keskööl koju tulles oli ta kõva pulma auru all nji, et üht asja vaadates juba kaht nägi. Laual oli üks kroon, piimamehe ajuke rahavara. Ta märkas raha, kuid tema silmis näis seal nüüd kaks.

Ta vabastus riideist ja valmistus magamajnekuks. Kuid õigel ajal tuli tal veel meelde, et kell on ülesse keeramata. Keeras kella üles ja heitis magama. Veidi aja pärast norskas nji et maja värises.

On hommik. Metsa takka tõuseb naeratlev päike, hommikupoolseid pilvi kollaseks värvides.

„Pr-r-r-r-r!“ See on piimamehe äratluskell. Krapsti — on ta voodist väljas. Vilkesti — lööb ta kohe siinud kellale — sa taevas — kell on pool kuu — ja kella kuueks peab ta millegipärast linnas olema. Oõsel oli ta purjus peaga kella valesti äratama keeranud. Veelgi on pea äärmiselt ümmane ega tule talle kohe meelde, milliseid asju ta linnas ajama peab. Siiski riietub ta nüüd ahvi-kjirusega ja hakkab sama ruttu linna poole minema.

Alles kivisilla lähedal, kus ta hobusele harilikult piitsa annab, tajub ta, et tal täna piitsa — ei, isegi hõrust-vankrit pole. „Pulma peaga“ oli ta piimakoorma koju unustanud ja oli jala vantsimas linna poole.

Ruttu keeras ta ümber, rakendas kuidagi hobuse, haaras piitsa ja kukkus kihutama. Ent kirjusega oli jäänud teine ohjajaru valla ning hobune — isanda imejikust ülalpeost ehmunud — vedas üht ohjajaru pidi juhitava vankri võssa.

Alles tüki aja pärast plaksus jälle piits ja kihutamine linna poole jätkus.

Jõudes jälle kivisillale, kus harilikult piimamees harjunud oli taha vaatama, märkas ta, et täna — kannud puudusid!

Sõitis siis jälle koju, pani kannud peale ja liikus tusases meeoleolu linnas. Kui ta piimapoe ette jõudis, lõi linna tornikell juba üheksa.

Naise kehalisest kasvatusesest.

Ernst Idla.

Kehaline kasvatus on tänapäev omand omaette seisukoha kogu kasvatustöös ja selle küsimuse käsitlemisele on siirdunud viimasel ajal ka need ringkonnad, kes seisid varem pealtvaatajana. Ma ei mõtle siin neid ringkondi, kes isesugusele puht-vaimlisele ilmavaatele tugenedes põlastavad ehk paremal juhusel passiivseina jälgivad noorte üritusi kehalise kasvatusel. Neile pole meil aega pühendada tähelepanu, kuna selle küsimuse käsitlemist ja lahendamist ootab kärsitult meie kasvav noorpõlv, kes tunneb, et peale puht-vaimlise kasvatusel ja selle kaudu ammutatavate väärtuste on veel midagi muud, millest tänapäeva noorpõlv ei saa mööda, seda lähemale vaatusele võtmata.

Mõtlen siin just naisi, kes senini kehalises kasvatuses olid sunnitud pealtvaataja ossa ehk siis juba minema koos meestega.

Kui naine ja tema kehaline kasvatus on käesoleva kirjutise aluseks, siis sellepärast, et kehalist kasvatusel tuleb teravalt eristada sugupoolte seisukohalt.

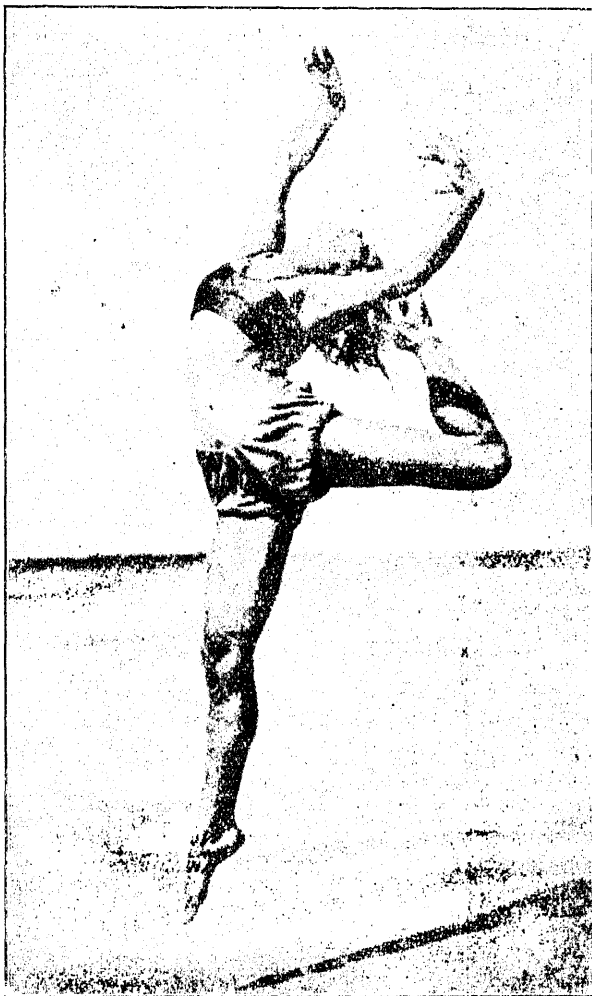
Kui seni naised olid sunnitud neile sobivate kehalise kasvatusel vormide puudumisel (väljaarvatud tants) järgnema meestele nende üritusis kehakasvatusel alal, siis tuleb meil seda fikseerida kui üht väärsammu, millest oleme ülejõudmas.

Raske on siin süüdistada nii naisi kui mehi, õigem küll aga nõuda meie kehalise kasvatusel juhtidelt-õpetajailt selles küsimuses suuremat selgust ja asja objektiivset käsitusel.

Väljume tõekspidamisest, et naine on omaette mehest erinev psühho-füüsioloogiline tervik ja see kõik, mis mehele nii väga endast mõistetavalt tulus füsioloogiliselt, võib naisele osutada sootuks vastupidisena ning võtame enne kõige vaatuse alla need põhialused, millest tingitud

naise kehalise kasvatusel erine mine meeste omast ja selle omapärane käsitusviis.

Aluseks võttes inimese kehaehitusel näeme, et naise keha erineb mehe omast. Kere pikem, puusad laiemad, kusjuures

õlgade laius võrdub puusade laiusel, kuna mehel õlad laiemad puusadest keskmiselt 5—10 cm. (Prof. F. A. Schmidt). Seega omab naine mehest pikema kere, luustiku aken (rinnalehest häbedisluuni ja külgedelt piiratud taasiga) suurem ja kaetud elastse lihaskiududega. Prof. A. Bier võrdleb naist paadiga, mis tõestub kui vaatleme

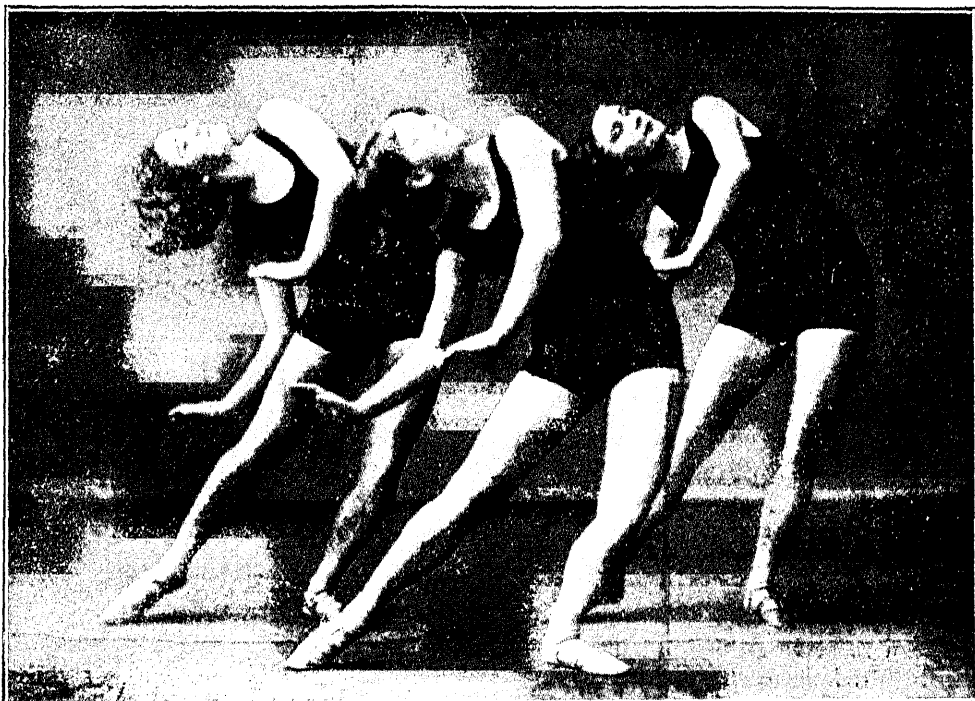
naist liuglemas vees, rinnuli või selili ujumisel, kusjuures osalt naiste edu ujumise alal nimetatud teadusemees kirjutab just naiskehaehituse arvele.

Juba neid kehaehituslikke erinevusi arvesse võttes võime omada ettekujutuse, et naise keha pole kohane sooritama neid harjutusi, mis meestele on endastmõistetavad.

õrn nauditav olevus, vaid olla ta asunud mehe kõrvale väärikalt täitma kõiki mehe ülesandeid, mille tõttu vajavat ka tugevat kehalist kasvatust.

Isegi ühes viimases E. Spordilehes käsitab võimlemise õpetaja pr. Mõttus sarnaselt teemi „Naine ja sport“ ja jõuab kuni mitte midagi ütlevale lõppotsusele.

Kui tänapäeva naine polevat enam see

Edasi peame arvutama ülesannetega, mida loodus naisele määrand ja sellest tingitud orgaaniliste erinevustega, mis veel suuremal määral õigustavad esitama nõuet naise kehalise kasvatuse rajamiseks tugevale psühhofüsioloogilisele alusele. Seda enam, et mitte harjutusvorm kui niisugune ei tingi naise kehalise kasvatuse omapära, vaid tema elav organism.

Sellest on meil aga senini veel väga vähesed arusaanud ja üldiselt, võib öelda, püsib ikkagi arvamine, et kõik mis sobib mehele, sobib ka naisele, vast ainult natukene kergemas vormis.

Olen kuulnud lugematul kordel poetatavat, ma ütlen lihtsalt kas või vastutustunde puudumisel, väite taha nagu poleks tänapäeva moodne naine enam see endine

nauditav ja õrn peamiselt oma muutunud ilmavaate tõttu, siis vaadeldgem ometi kord üht naist, kes võistlusil lõpetamas lühimaa jooksu, jälgigem tema näojooni, tema liikumist ja veel lähemalt mõnd niisugust sporditüdrukut tema igapäevasil toiminguil, siis selgub meile nii mõndagi, mis aga muidugi pole küllalt veel nii oluline, et nende muljete najal hukka mõista üht või teist kehalise kasvatuse alavormi ja tunnustada seda kõlbmatuks kehalises kasvatuses.

Olulisem on siin vaadelda asja füsioloogiliselt ja see aitaks meile selgitada mõndagi, millest meie kehalise kasvatuse tegelased püüavad mööduda vaikides.

Võtan tõsiasjaks, et meil pea kõikjal ei nähta naiste võistlemises midagi ise-

äralikku. Võime isegi enam öelda: seda võetakse kui loomulikku nähet, mille vastu ühel mõistlikul inimesel ei tule uneski meelde protesteerida.

Ma tähendasin seda võetakse kui loomulikku nähet. Asudes aga asjale lähemale, näeme, et järjekindla harjutuseta pole mõeldavgi ükski võistlus, vaid iga võistlust peame võtma kui suurt närvi- lihas- kava ja siseelundeid pingutavat toimingut, millele eelkäänud tugev ja kavatahteline treening.

Meie aga teame, et naine on seotud looduse poolt vaheaegadega, kus temal füüsilistel töödel tuleb olla tagasihoidlikum, kui ta ei taha, et vastuoksus esile kutsuks tervislisi rikkeid.

Edasi teame, et lauljad ja näitlejad sel ajal püüavad hoiduda esinemistest (Dr. Friedel) ega harjuta, sest keha vajab puhkust, et oma ülesandeid võiks korralikult täita. Vastasel korral järgnevad mitte õigel ajal ilmuvad vaheaegad. Iga korras, kas hilinemine või varem esile tulev vaheaeg, on kui hoiatussignaal, et kõik korras ei ole. Põhjused võivad olla mitmesugused, näiteks: et emakoda pole enam omal õigel kohal, või ei vasta süda enam temalt nõutud ülesandele.

Kui sagedasti südame tagavarajõude tegelikus elus asjata raisatakse ja palju südamel sportimise juures tööd, kui ta seotud teiste kehale määratud ülesannetega — vajab veel põhjalikku uurimist.

Üks on aga kindel, et kõikides eluaastates südame tööviis naistel erineb meestest. Puls on naisel keskmiselt kiirem mehe omast ja nimelt seisaku muutumisel, nagu lamamiselt üleminek püstseisu.

Toon siin kohal prof. Sellheimi arvestuse, millest selgub kui tähtis on meil hinnata naise füsioloogilisi erinevusi.

Kasv kestab 1—20 aastani ja oletame, et teatud naise keha kaalub 50 kg. Iga aasta on siis keha keskmiselt 2,5 kg. kasvanud. Oletame nüüd, et naine iga kuuriidega kaotab verd ja mahlasid 210 gr. ja, et see kordub 12 korda aastas, mis

aasta kohta välja teeb 2½ kg. Kui see nüüd 20—40 aastani maksev on ja et oma suguvõimet alal hoida, peab naine seda jõukulu, mis tal kasvamiseks [tarvis läks veel kord kordama. See kõik aga on üks määratu suur töö ja kaotatud veri tuleb asetada uuega.

Kudedelt nõutakse tarvisminevaid vedelikke, peasjalikult aga valkaineid, põrnal, kondiüüdil ja mahlahudel on raskelt kõrgendatud töid läbiviia, niisamuti on emakojal tarvis kaotatud rakukesi (Zellenauskleidung) asetada uutega.

Kui lähemalt vaatame, näeme, et peaaegu 40-ndiku osa kehakaalust välja teeb, aga 10-ndiku osa kogu verest tarvitab enda toitmiseks.

Kui nüüd võistlusist tingitud harjutus või edasilükkamisele mitte alluv võistlustähtpäev sunnib naist vaatamata looduse poolt ettkirjutatud pausile kavakinlalt harjutama, siis näeme, et lihased nõuavad verd ja arvesse võttes vere kaotust tekib küsimus: kas on meil peaaegule veel niipalju verd anda?

Järgneb.

Tallinna noorte Taani matk.

3.

R. Mõistlik.

(Järg)

Jõudes tagasi Klampenborgi väljasõidult Kopenhageni — pole aega enam kojuminekkuks, sest viisakuse pärast peab küllakutse Jørgensenile perekonda vastu võtma, mida meie taanlasest juht hra Madsen meile lahkesti edasi annud. Lahkes küllakutsujate peres avaneb võimalus ennast peale vihmast ja porist Klampenborgi järele inimväärilisesse seisukorda seada. Peale kehakinnitamist, üldist pildistamist ja meie lauluannete esitamist sõidama autodes püduliste kogumiskohta Rosenborgi lossi aeda. Siit algab rongikäik Kopenhageni staadionile. Staadionil meie eeskava kõigi rahvusle esinemisi vabas õhus tuhandeile pealtvaatajale.

Oleme nii harjund rongikäikudega orkestrite saatel, et nüüd meie järel sammuvate inglaste viiuli ja vilepõllega saamu pädada ei saa.

Üleval: „Ühine pere“ Frederiksborgi lossi pargis. (Osakult: soome, saksa, taani, eesti, norra, rootsi, saksa ja rootsi liikmeid.) All: „Tu'jak“ Kopenhageni staadionil.

Pooleturniline Kopenhageni läbistamine meelitab ilusa ilma tõttu murruna rahvast tänavale. Suure huviga jälgitakse kirevais rahvarõivus säravate ja lõbusanäiliste noorte rongikäiku. Vahetpidamata kijuavaldusi kutsuvad esile inglaste plastilised ja hõljuvad külmatantsud asfalteeritud tänavail, milleid kord vilepilli, kord viiuli saatel — antakse kogu tee.

Viimaks lõpeb rongikäik. Avanevad staadioni väravad. Staadionit piirab ühest küljest suur kaetud tribüün, kahest küljest suur ehitis harjutus-, duši- ja teiste ruumidega.

Oma pinnalt jääb staadion hulga maha meie kodumaa staadionist Kadriorus. Ka ei mõju kuigi hästi piiratud, kinnine olek südalinnas.

Ei ole seda avarust, ilu ega seda vabat loodust, mida nii palju on Kadriorus.

Publikut ligi miljonilise suurhõlma kohta ehk veidi võrre, kuid seda suurem on rahvamurd õhtul. Esinemised selle vastu võetakse aega vastu soojalt, elavate kiituseavaldustega. Rohke osavõtu tõttu on iga maa esinemised piiratud 10—15 minutiga. Eestlasi, kui kaugemaid kohalolijaid, võetakse vastu suure aplausiga. Tantsud õnnestuvad hästi ja pulgatants loob publikus meeleolu, mis aiva rõkavajad kijuavaldusi õhku saadab.

Esinemised lõpevad staadionil põhamail üldiselt tuntud rootsi šottisõuga, mida tantsivad rootslased, inglased, taanlased ja ka „eesti rahvas“. See on „esperantotants“.

Tunniajalise valiteaja järele jätkuvad pidustused Kopenhageni „Tivolis“. Tivoli on Kopenhagenile kõik — eeskätt aga puhke- ja lõbutsemispaigaks. See asutus avaldab linna hinge ja lõbutsemise tunngi, lihtlasi linna suurus ja kandejõudu ning hulgust. Esineb põhiamade parim siimfoonia orkester, kuid avaras pargivärgis on lugemala hulk kerget ajavõidet, närvekõditavaid elamusi, värviküllust, kirevust, magneeti — rahva raha meelitamiseks tegevusse pandud.

Tivoli on rahvast täis — viimase võimaluseni. Räägiti midagi 40—50 tuhandest inimesest. See arv oli vist ka õige. Polnud vähe tööd, et rahvahulgast liikuma pääseda.

Hariliku Tivoli kava täienduseks — või asemel — esinesid ka siin kõik rahvused. Esiteks vabaõhu laval, sellejärele pantomiimateatris. Jällegi andis taanlane tunnistust oma suurest poolehoojust rahvatantsudele. Hoolimata sellest võitsid laulettokanded eestlastelt tuhandeilt pealkuulajailt enam kiitust, kui mitmed rahvastantsud kokku. Laul oli siin haruldus ning polnud meil sel alal võistlajaid.

Esinemiste järele avanes igale võimalus isiklikult tutvuneda suurhõlma „luiksoonega“ kui nii võib nimetada Tivoli. Tutvunemist, juhla, võib täiesti õnnestunuks lugeda. Kõik vaalamisvääriline uutigi läbi põhjalikult. Eriligne lemmik: mägiraudtee sai suurima poolehooju, mida tunnistavad „eestikeelsed kilked“ ja hirmulüüded, mis sageli kostsid üle Tivoli.

Õhtu lõppes suurepärase ilutulestikuga, mis kestis üle veerandtunni ja oma säruga löi üle kõik seni nähtud ilutulestikud. Polnud ka asjata kulutatud kümneid tuhandeid: silmale valmistasid nad lõbu miljoni eest.

Alles südaööil vakus rahvas laiali — kodu poole. Mõttevahetused ja inestused lõbusast õhtust ja Kopenhageni särast ja omapärast olid ainsaleks jutuajareteks „eesti rahva“ pool. „Kalle Kusta“ ühishlauluga öökorteris lõppes vaheldusriikas päev.

Järgmine päev, esmaspäev, 27. juuli väljasõit Hillerödi. Ilus päiksepaistene ilm ennustas pidustusile hääd lõppu. Kella 10, s. o. õigeks ajaks jõuame ka meie jaama. Tunnise

sõidu järele oleme Hillerödis. Provintsilinnake. Peatus linnale raevoja ees. Tervitust peotegelasile ütleb linnapea. Edasi rongikäik liigub Frederiksborghi lossi. See endine kuninglik, nüüd suurelt osalt muuseumiks muudetud hiiglasess oma ümbruse muinasjutliku iluga jätab võrratu mulje.

Lossi omanik ei keeldu lahkest sissejuhatavast ajaloolisest seletusest ja tervitusest. Lõpuks avanevad lossi ukсед külastele ja meie ees on rikkalik kunstimuuseum. Igasugused lossi ajalukku kuuluvad esemed on jäänud aastasadu oma kohale, seinu ilustavad taani ajaloo maalid — väärilised kunstitööd, vahetähtede ja trepikodade seinad on kaetud vappidega. Erihist huvi pakub väike lossi kuninglik kirik — lossi „rokoko“ saavutiste kulminatsioon tipp. Lossist siirdub külaste parv lossi parki eemale. See, mis rikkus eelmisel päeval vihm Klampenborghi väljasõidul, teeb täna tasa päike ja lossi imekaunis park: peduiste meeleolu eipelaus tõuseb üha kõrgemale. Kuj siis veel eestlaste laajuurest kõlavad meie lõbusad rahvalaulud, ilusad ja viisirikkad, vahepeal ka „Kalle Kusta“, algab tung meie laua poole.

Vajitseb kogu piduliste peres üljõbus ja sõbralik läbisaamine. Pargi järve kaldale on ehitatud lava, mille ümber lehivad rahvuste lippud; rootsi, taani, soome ja inglise risti lippud ja nende seas eesti sini-must-valge. See lipp näib kõige enam sobivat siia vabasse loodusesse. Ja ÜENÜ roheline!

Rahvast kogus lava vastas olev mäenõlvak murruna täis. Vabas looduses, kunstnikkude dekoratsioonideta ja ilusa ilma juures pääsevad kõikide ettekanded enam mõjule, kui kusagil varem. Jälle kõlavad eesti laulud ettekandes puhtalt ja selgelt ning kaasõlilastanult. Eestlaste laulud, ainult tantsust koosneva eeskava vahel on kui õli tulle niigi vaimustatud pealtvaatajatele. Kui siis veel järqneb meeste pulgatants — oleme publiku võitnud täielikult endale ning tuleb meil eeskava lõpuks veel kord anda eesti „lisanumbreid“.

Kell 6 väljub rong Hillerödist — Kopenhageni. Peo lõpp Frederiksborghi lossi ajas kujunes rahvuste sõpruslepingu faktiliseks sõlmimiseks. See oli teine „Kongress tantsib“ — see oli rahvuste tants üheks suureks põhjameade noorlõperekse.

Hingtõmbeks Kopenhagenisse jõudes polnud aega ettenähtud, küll aga ootas meid enda juurde kulla Kopenhageni rahvaülikoolide seltsi juhatuse liige igavene noor hallipealine Otto Hansen, kes ka Eestit külastas meie I omakultuuri päevadel.

Lugupeetud lahke vanahärra juurest lahkumist ootas pikkisilmi kohalik rahvaülikoolide selts ise, oma suure liikmeskonnaga. See vastuvõtt kestis hilja ööni eesti-taani sõprusõdemete tihendamise tähe all teelaus ja valsi ning sootliis helide keerus.

Vaevalt sulgedes silmi öösiseks puhkuseks tuli neid jälle lahti rebida vara hommikul, et jõuda tagasisõitvale Stokholmi rongile. See jõudmine käis küll mõnele tema kiiruse rekordist üle, aga, mida küll kõik ei tehta niisugus-

tel puhkudel.

Tagasisõit kunj Stokholmni oli sama huvitav kui mõne päeva eest sealt väljasõitki, neile kes veel suutsid jalul seista mitmepeavasest rassimisest, vast selle vahega, et nüüd juba maastjku vaadeldi võrdleva pilguga.

Stokholmi jõudes oli vastuvõtuks ilmunud hulga sõpru. „Suure kiiruse“ aütodes toimetati meil jälle tuntud Siversi öökortertesse ning anti poolteist tundi aega enda kumijseks enne esinemist Skansenis. Vaevalt pestud, riietatud ja juba sammud seatud Skan-

See nii mitmeleegi noorsoolasele tuntud esinemise koht ja rootslaste õhtuste talutuskäikude armsam paik, viis veidi reast välja. Ei tea kuidas õnnestuvad esinemised, ei tea kuidas suhtutakse meie laulule-tantsule? Oleme ju paremate välissõprade juures ja kuidagi ei taha, et nad pettuksid meie võimetes. Ja ega nad peitunudki! Andsime oma parima esinemise, mis ka väljavalitule publikule meeldis (Skanseni see osa on soliidid publiku väljasõidu paik).

Üleval: „Viru polka“ Frederiksborghi pargis. All: Osa pidustusist osavõtjaid Frederiksborghi lossi õuel. Esirinnas „eesti rahvas“.

ja kord olid rahul publik ja meie sõbrad — olime ka ise rahul! Ametlik reisi osa lõpes seega. Nüüd veel ühine jalutuskäik saare loomaajas — kus vaimustusse sattunud „Kalle Kusta“ autor igas karus, hundis, ahvis ja hobuses nägi kallist „Kalle Kustat“, siis veel viimane ühine koosviibimine saare koduses vanaeegses kohvikus. See viimane seekordne koosviibimine ei lähe meelest! Nii hääd sõpru omada võõral pinnal — tähendab — tunda ennast kodus, koduste hulgas. Järgmisele hommikul „Kalevipoja“ ärasõidu eel kogunesid mõlema sõpruseltsi „Apelli“ ja „Allmoegilleti“ liikmeid sadamasse meid saatma. Neid lilli küll, mis meil kätte ja rinda tekkisid! Kui palju neid veel Rootsi jäi — on küsimus? Kõigil koosviibimise rõõm, kõigil lahkumise pisar silmis, mille takka ilmub nähtavale rõõmusära tuleva-aastasest jällenagemisest!

Erilisi jooni ÜENÜ Tammispea osakonna saamisloost ja tegevusvõimalusist.

Nagu neid meie külaelu iseloomustavaid jooni (vahest vaid veidi teisel, enam olukohastund kujul) peaks ilmema noorte töös mujalgi.

Kirjutanud osak. juhte üliõpil. JOH. SÖSTER.

Tammispea osakonna vanus on vaevalt poole aastane, seepärast ei saa siin olla mingit hooplemisväärsel tegevust ega rekordilisi saavutusi. Ent siiski on siin ideid ja olukordi, mis teisiigi noorsoolasi võiks huvitada.

Oieti sinne noorsooline koondumine on vanem kui osakond. See algas paar aastat tagasi kiige kui külanoorde ühise ettevõtte asutamiseega külavahelisele vainule. Siin lekkisid tihedad kooskäimised „pudruõhtutel“ nagu kohal nimetati.

ÜENÜ Tammispea osak. juhatus. Istuvad (vasakult); esimees: A. Krausvall sekretär: V. Söster laekahoidja: A. Klaus seisavad: abisekretär: K. Adler abiesimees: J. Söster

Uus ajajärk algas läinud kevadel käsipalli murelemisega 9—10 külanoorde ühisel nõul ja kulul. Mäng läks hoogu ja haaras noorte vaba aja ning vähehaaval süvendas noorisse ühistunnet ja lepplikkustki. Kardeti riid jäid tulemata. Tublimateks kambameesteks said needki, kellest alul kardeti asjale takistust ja vaenu. Tekkisid perioodilised kiige- ja käsipalliõhtud, millest teade levis naaberküladesse. Tuli ÜENÜ Liiguste osakonnast suusõnaline kutse ÜENÜ osakondadevahelisel võistlusel käsipallis välja astuda. See pani noori mõtlema. Indu oli võistelda, kuid kuis minna kui ainult küla-

poisid. Hakkas selginemu organisatsiooni vajadus ning omavahelised kaalutlused kaldusid sellele pinnale. Arutleti tasa ja targu, avalikult ei julenud sest alul keegi kõnelda. Ühe sõnaga, pöörane mõte — organisatsioon, väike ringkond, juhlide nuudus ine. Mõniqi oleks alul selle õrna asiakese ühesõõmulise naeruga hävitanud. Aegapidi aga kindlustusid mõtted ja asi võttis kindlama kuju. Ühel kiigeõhtul, kui mõnikümmend sammu kiigest lõkendas tuli ja selle ümber noored süvenend vestlusse, usaldati organisatsiooni asutamise mõtetega üldsusse ette tulla. Tuli lõkendas ja valgustas juba nimenavat augusti ööd — moment oli ülev. Vastu ei olnud asjale keegi aga lõpmata palju skeptisist valendas vastu lõkendavale tulele. Elevust tekitas aga asi siiski ja paar päeva hiljem olid kõik ÜENÜ Tammispea osakonna asutamiskoosolekul. Organisatsiooni tüübiküsimus ei toonud vaidlusi, ega lahkarvamisi, sest selles oldi ühisel arvamisel, ei on ikka kohtaim noorile ÜENÜ osakond.

Valiti juhatus, kes asus energilisesse tegevusesse. Muidugi oli tõsiasi juhlide nuudus ja jäi üks tee üle, neid ise välja kasvatada. Asuti sellele raskele teele. Õnnetuks on siit koolidki kauget — lähim 4 km., sest sääält saadakse harilikult juhte ja nõuandjaid.

Vaevalt asutamisteadede levinud, tõusis osakonnale naaberkülalt Vihasoost tugev opositsioon. Säääl asus juba varem haridusselts, keda Tammispea ja Eru kõvasti toetanud. Eriti viimasel ajal, kus selts algas omale maia ehitust. Peaegu iga talunik loovutas metsamaterjali jne. See kõik aga polnud tõkketeks opositsioonile. Isegi raske oli leida opositsiooni põhjust, sest osakonna tegevusest ei olnud veel enam kui asutamise fakt ja noorsoolased, keda valiti osakonna juhatusse, olid enamasti Vihasoo haridusseltsi liikmed. Näiv põhjus oli aga see; et vihasoolased kardisid oma küla autoriteedi hädaohus olevat. Kardeti, et Tammispea külla, mis seni viletsaks peetud ja kuhu tihti kõõrdi vaadatud vihasoolaste poolt, niisid neid ületab. Enesest lapselik mõte, ent siiski seni püsiva opositsiooni põhijuur.

Osakond on seni omapoolsest opositsioonist hoidund ja kavatseb seda teha ka tulekikus, sest vahelkordade teravnemine ei too kummalegi org.-ile kasu ja pealegi ei saa Tammispea-Eru noorsoolased alahinnata Vihasoo Haridusseltsi saavutusi ja teeneid.

Opositsiooni olemasolu on aga siiski suureks takistuseks osakonna tegevusele. On isegi küsimus, kas suudetakse suuremaid teravusi ära hoida, sest on olukordi, mis seda võivad veelgi süvendada. Osakond tahab kindlasti omile põhimõtetele truusks jääda ning oma liik-

meilt ka selle täitmist nõuda. Haridusseltsis on aga põhtmõtetest iugevasti kõrvale kaldunud. Näib nagu seltsil olev muusikilõuadeorkester fookuseks eri kodukorral. Siitääre pasunakooride kodukord — täisjoomine — on pidudel muusikamehe vourus. samuti kisklemine ja pasuna lõhkilööminegi sääliuures mehe tequ. Ka haridusseltsi oma pidudel käib orkestrantide vahel ringi viinapudel, kust riihibatakse iga tüki alla ja peale. Ja on mõnigi muusikamees seni piduliste pillude all kõvade troppide mõjul laua alla langend. Selliseid asju on aga haridusseltsi seni normaalseiks pidand, ja suure liiguse ja ühise liigete tõttu piüüvad sellised nähted ka osakonna tegevuses esile kerkida. Valjum distsipliin siin ja korranõue aga võib orgide vaheliseks probleemiks paisuda.

Oma ringkonnas s.o. Tammispea ja Eru külas on osakond loond omale autoriteedi ja saavutand vanema generatsiooni tunnustuse.

Suurim pidustus oli osakonna jõulupuul viimasel jõulu pühal, mis sai kogu ringkonna suursündmuseks, sest noorsoolaste kaudu oli terve ringkond külalistena osa võtma palutud. Iseäranis tõi elevust jõuluvana vastastikkuste kinkidega, mis oli siin esmakordne nähe.

Suurimaid kavatsusi on osakonnal arendada oma liikmeid kultuuri ja kutse — nõulumajanduse — alal. Selleks on kavatsus korraldada ekskursioone ja tõmmata kontakti osakonnaga tegevusringkonnast pärit olevaid hariliasi, kes

kodukiila külastades võiks pidada referaate, loenguid, kursusi jne., sest raudtee jaamast ja linnadest kaugel asumise tõttu pole võimalik saada kõnelejaid ega instruktoreid.

Osakonna raskemaid kavatsusi on oma keelpillide koori loomine, mis peaks suutma ka esineda ilma määrimata „vabariigi valgega“, sest kui noorsugu tahab olla kultuuriline, siis ei sobi sinne harilik löögirühm — muusikakoor, kus muusika artifizidid on ka ühtlasi võiflusrelvad omavaheliste nägeluste lahendusel.

Spordi alal on osakond tagasihoidlik. Ei suudeta omaks võtta ideed, et rekordsport oleks kultuuriline ja noortele kohane ala. Nähakse ainult rekordspordis noorte energia ilmaaegset kulutamist, mis ei vii noori elurõõmule, fõõtahtele, mis ei arenda noorte võimeid harmooniliselt, vaid viib inimese arengu iihelkõlbele rekordi ahnitsusele, isegi teinekord tervist kaalule pannes. Sellepärast on tegevus kaldunud enam-vähem tervisspordi alale, mis on enam arendav kuid vähem kuulsust toov. Tegevus kannatab aga vastavate instruktorete puuduse all, kes võiks õpetada võimlemist, suusatamist, ujumist jne.

Kuid ehkki siin põhjaranniku tuisuliival kõrbevate väliade man ohieldub majandusline vaesus, samuti juhtide ja harillaste puudus, siiski valitseb siin tükk sitket põhjamaist vaimu, mis ei kohku raskuste ees — ja see on osakonna tegevuse edu pändiks.

Anna Raudkats.

Mitmesugused mängud.

Üks, kaks, kolm.

Mängijad vastasiti kahes reas. Igaüks mängib oma vastasolijaga. Mängujuht annab käske.

Mängureeglid on järgmised: Rusikas tähendab kivi. Teine ja kolmas sõrm avatult tähendavad kääre. Lahtine käsi tähendab paberit. Käärid võidavad naberit, sest nad võivad teda lõigata. Paber võidab kivi, sest ta võib viimast sisse mähkida. Kivi võidab käärid, sest ta võib purustada need.

Mängu käik: Kõik mängijad hoitavad parema käe selia taga. Kui mängujuht hüüab: „Üks, kaks, kolm!“ igaüks sirutab oma käe ette ühes eelpool kirjeldatud kolmest asendist. Võitja märgib ühe punkti tõstes ühe sõrme oma vasakus käes.

Kui mõlema vastase käed osutuvad samas asendis, kõik jääb tagajärjetuks ning kumbki neist ei märgi punkti.

Iga mängija, kes on võitnud viis punkti, see tähendab, kel kõik vasaku käe sõrmed on välja sirutatud, ei mängi enam kaasa, kuid jääb edasi ritta, tema vastase aga peab lahkuma reast. Kui kõik mängud on tehtud, loetakse üle reasolijad ning tunnistatakse võitjaks perekam rida.

Välke elab veel.

Vahaküünal või puutikk süüdatakse põlema ning kustutatakse ära siis, kui taht või puu on moodustanud suurema sõe. Hõõpuv süsi antakse ringis edasi käest kätte, õeldes sealjuures igakord: „Välke elab veel!“ Igaüks katsub edasi toimetada küünla või tikku nii ruttu kui saab, sest see, kelle käes kustub säde, peab andma pandi. Käepärast

oleval küünlatulele valmistatakse uus säde ning jätkatakse siis mängu endiselt.

Peidetud eseme otsimine, 2 vormi.

I vorm (ühe otsijaga).

Ühe mängija äraolekul peidetakse toas ära mõni vähem ese, nagu metallraha, nõõp, taskurätt või midagi taolist. Siis kutsutakse otsija sisse ning öeldakse temale, milline ese on ära peidetud. Algab otsimine. Kui otsija läheneb peidetud esemele, hüüavad teised tarviduse järele: „Palav! Väga palav! Tuline! ning lõuks, kui ta teda puudutab: „Põleb!“ Kaugeneb ta otsitavast asiast, kostavad hüüded: „Jah! Külmaoõitu! Külml! Jääkülml!“

Kui tahetakse leidmist raskendada, võib jätta otsijale ütlemata, milline ese on peidetud.

II vorm (mitme otsijaga).

Kõik mängijad väljuvad toast, peale ühe, kellele tehakse ülesandeks peita ära kindlaks määratud vähem ese. Kui see on tehtud lähevad kõik sisse ning hakkavad vaitolles otsima mainitud eset. Kui mõni osavõija teda silmab, ei lausu ta sellest sõnagi ega tee ka mingit liigutust, mis võiks juhtida teiste tähelepanu sellele, vaid läheneb mängijale, kes peitis ära eseme, ning ilmutab temale üsna tasa peidupaiga. Sellejärel võtab ta istet kusagil eemal. Iga mängija toimib samuti. See, kes jääb viimaseks, annab pandi, samuti ka kõik need, kes kõnelevad mängu ajal. Esimene leidja peidab järgmine kord ära uue eseme.

Noored põllumajanduslikul tööl.

Küla noored vajavad juhte.

Vaevalt kunagi kusagil on tuntud sellist haridusnälgga, kui võõraste võimude surve all koolist ja haridusühisemist kaugelhoitud eesti külas eesti iseseisvuse eelpäivil, kus rahvast toideti vaid venekeelse kehva külakooliga, kus sõjaeelpäevil ellukutsuda lubatud esimene põllutöökoolgi oli venekeelne ja kus suurema haridusnälgia rahuldamiseks saigi tulla rännata kaugemale vene siidamaile — kuna siinsete haridustemplitte ukseid vene inspektorite ja saksa pastorite mõjutusel kergelt avanesid vaid muulasile.

Iseseisvuse saabumisel muidugi murti tammid ning uusi ja uuendatud haridusallikaid kerkis iga linna ja külla. Selles haridusnälgas unustati kodutalu, koduümbrus — nõuti vaid kõrgemat haridust.

See koduküla unustada tahtev akadeemiline inoon domineerib meie hariduselus veelgi ega vasta tolles palavikus ülesehitatud koolitüüpki täiesti meie põllumajandusliku riigi iseloomule.

Või kuidas seletada, et senini ankeetandmeil kaugetl domineerivam noorte hulk maaalgkoolide lõpetajast tahab pääseda linna ja vaid väike osa tahab end pühendada põllumehel elukutsel. Et põllutöökoolidki on tühiavõitu, et nendesse tuleb õpilasi peamiselt koolidest kus õpetaja innukas põllumees, et Tartu kutsenõuandepunktris ühe niisuguse põllumehe õpilased ainsatena olid huvitatud põllutööst. Et maanoorte ühingutes, ringideski kirjanduslikud ja muud küsimused tikuvad asetuma esikohale. Et keskkoolis ja ülikoolis käinud noortel on vähe külakuvi ega taha neist saada külakuvi juhte.

Viimasel ajal on siin tekkimas meele muutusi ning maanoortes süvenemas kodutalust ja kodukülast huvitatud majanduslik mõtlemisviis. Üllataval sammuvad siin eesotsas linnadest ja raudteest kaugemal seisvad maanurgad. Nii on Saaremaal külanoores „maanoorte ringide“ nime all loonud jõulise, kogu eestile eeskujuliku liikumise, mille kohta ülevaade alamal. Elavalt tegelevad noorte jõulised organisatsioonid maatulunduslike küla-

Osavõtjaid noorte põllumajandusjuhtide kursustil Väimela põllutöökoolis. Esirinnas (paremalt) Võru maa-agronom Krav, Harju maa-agronoom J. Tealane, J. Umarik, A. Meikop.

muste ümber ka Alutaguse metsnurkades ja Võrumaal. Mujal on noorte maatulunduslik tegevus veel hõre.

Sellekohase tegevuse elustamiseks korraldab ÜENÜ keskjuhatusse juure ellukutsutud põllumajandus toimkond selle ala juhtide ettevalmistuskursused põllutöökoolide juures, mille vastu kohati tuntakse väga suurt huvi. Nii registreeriti neil kursustil *Arkna* põllutöökoolis (15-17 jaan.) 38 osavõtjat; *Väimela* plt. ja karjakasv. koolis 22-24 jaan. 63 osavõtjat; *Viaala* plt. koolis (Läänemaal) 7-9 veebr. 54 osavõtjat. Kokku 150 kuulajat, kellest $\frac{2}{3}$ põllumajandusliku eriharidusega noori. Tallinnas, Harju noortele kavatsesid kurjused jääd osavõtjate vähesuse tõttu pidamata, kuna 18—20 märtsil Saaremaal *Kõljala* põllutöökooli juba nüüd ülesannud 80 osavõtja ümber ning piiratakse osavõtjate arvu ruumipuudusel. Kavas on sarnased kursused veel 1-3 apr. *Kuusiku* karjak. koolis Harjumaa ja vist ka *Jäneda* põllut. koolis Järvamaal.

Kursustel selgus kui vajalikud on niisugused noorte elustamiseks ning kuivõrt meil sellekohane noorte kasvatus veel on puudulik.

Kas või aiatöö alal, kus seni maatulunduslikult tegeletud elavamalt. Räägiti, et maal vähe on talusid kus veel veebruaris küllaldaselt porgandeid, kaalikaid, värskaid kapsaid, rääkimata spinatist, türgi oast, tomateist, maasikaist. Funduvad nii aiavilja kasutamise kui ka säilitamise oskused, milliseid põhjamaal levitatakse ju aelkoolide kaudu. Selle asemel, et karsa- ja kaalika seemet müüa, on talusid, kus kapsast aasta jooksul ostetud kolm korda (seemet, taimi, kapsast). Saare noored on siin teinud ju suure töö ning päale oma tarviduse on sin seal juba kavatsusi *standard* kauba valmistamise ja *ühise turustamisküsimuste* vastu. Edasi söödajuurvili, marjanad, seemnekasvatus, uudistaimed, metsandus, mesindus, kanakasvatus ja palju muudki alu, mis agronomi juhatusel annavad suuri praktiliseerimise ja ka teenistusvõimalusi. Selgus et *timotiseemne* kasvatus kolm korda tulusam nisukasvatusest ja veetakse t. seemet meil sisse kesk-Eiselt 200.000 klg. aastas. Samuti on taludes kohutavalt kõlbmata maid, mis väga vähesel kuluga metsana, nagu kiirelt kasvav kallis lehimets, annaks aastas vähemalt 50 kr. puhaskasu hektarilt.

Siis veel terve rida seni teostamata noorte ülesandeid koduümbruse kaunistamise, kodumajanduse, kodukorralduse, tervishoiu, käsitöö, seltskondliku tegevuse ja lõbusa ajaviite korraldusala-delt, milledest refereeriti, arutati, kõneldi, vaieldi.

Elavaks tegidki kursused põllutöökoolide õpilaste osaline osavõtt ($\frac{1}{3}$ kursantidest), kõned, vaidlused, arutlused... Võis näha siin valmivat uut eestikohast, mullakamara küljes kinniolevat maanoorust tõsist ja tüsedat nii kui seda on eesti kehv ja karm looduski.

Ja meeleoiu. See oli soe ja isamaalik. Algas ühise „Eestimaa“ lauluga ja lõppes tugeva hümniga ning oli ühtlaselt soe kuuldesaalis, karjalaudas, kanalas, päitsete, hoburiistade või kõpla meisterdamisel.

Noored on organiseerumas, omariikluse kohane tugev küla kujunemas. Täitku selles külaku-

undamisearengus meie põllutöökoolid meil põhjamaade rahvaülikoolide asell Siinkohal aga soojem tänu koolijuhatajaile, lektoreile ja kursantidele.
Aug. Meikop.

Osa osavõtjaid Vigala põllutöökoolis korraldatud kursusist. Istuvad keskel (paremalt) agronoomid J. Tealane, Puuman ja V. põllut. k. õppejõud prl. A. Blumfeldt.

Maa tuludusklubid.

Iisaku noortepäeval ettekantud Metsküla noorte mt. klubi liikme Meinhard Timotheuse (Vahi põllut. kooli õpil.) auhinnatud kõne.

Lugupeetud kaasnoored ja külalised! Praegune aeg nõuab kõigilt, kes a'aga kaasas tahavad sammuda, teritatud mõistust ja hoolikat enesearendamist. Nüüdisaja inimene peab olema sama kui kümnevõistleja, ta peab teadma ja oskama kõiki alasid, millega tal kokkupututumis olemas. Igasugused teoreetilised varaaajad ükski ei suuda anda inimesele seda, mida tal tegeliku töö juures vaja. Sellepärast on vajalik enese läiendamise iseõppimise naal, tegeliku tööde ja katsete sooritamise varal, kust saadud kogemused hoopis enam õpetavad, kui kord pähe tuubitud tarkus. See viimane veene on eriti tunnustamist leidnud põllumajanduslikul alal. Meie noor riik vajab just põllumajanduse kultuursemale tasemele tõstmiseks esijoones teadlikke ja arusaajaid põllumehi, kes suudaksid eesti kodu luua lähemate aastate vältel ilusaks ja armsaks. Sama tähtis on, et see ilus kodu oleks tugevalt majanduslikult kindlustatud, mis eeldaks meie riigi majapidamise üldise jõukuse kättesaamist lähemas tulevikus. Viimasel ajal on päevakorrale kerkinud üle riigi rida organisatsioonid ehk n. n. maatulundusklubid, mis on loodud selle ülesandega, et põlluharijate pere nooremate kihlde juures läbi viia kava-kindlalt põllumehe kutseoskuse täiendamist, da praegustest põllumehe poegadest ja tütardest ühijst seltskondlikult haritud kihli, kes võiks olla tulevikus tugevaks nurgakiviks maa-elu kõrgemale kultuurjastmele tõstmisel.

Mis on siis õieti see kultuur? Kultuur on vastastikkuse mõjutuse tulemus. Seda peame meeles pidama ka siin. Kui klubi liikmed oma koosolekul ja tegeliku tööde juures üksteisele oma teadmiste ja kogemuste rüpest midagi pakkuda tahavad ja suudavad, siis õn see ju vastastikkune eneseharimine ja teadmiste juurde hankimine kõige loomulikumal, lihtsamal ja hõlpsamal kujul. Sellega tõuseb klubi liigete maanoorte üldine haridusline tasapind, laieneb inimeste silmaring ja kasvab nende tööhuvij. Eriti selle viimase järele on käesoleval ajal kõige tungivam tarvidus. Oma riigi ja rahva hää käekäigu nimel peame tarvitusele võtma kõik abinõud, mis meile kasulikud nii vajmlisel kui ka majanduslises tööväljal. Peame teadma, et iga majapidamine aga on palk meie riiklikus majaseinas. Meie maanoored peame olema tajumedeiks, millest lähemate aastate vältel sirguma tugevad puud, mille vili oleks „Õitsev eesti kodu“. Olgu see meie lipukiri ja hüüdsõna töö juures ja puhketundidel. Noored, tulge ja astuge klubi liikmeteks, töötame üheskoos ja ühel meelel, ning katsume luua oma väiksele riigile julgeid ja tugevõimsaid kodanikke. Selles sihjs jõudu!

M. Timotheus.

Tuduljnnas.

ÜENÜ Järvakandi os. põllumajandusharu tegevusest.

Nimetatud haru kutsuti ellu 1931. a. osakonna peakoosoleku otsusega, sest kohaliku põllumajandusklubi tegevus soikus juhi elukoha muutmise tõttu. Nimetatud klubi liikmeist oli osa üenülasi ja selletõttu tuli ka vajadus vastava haru järgi. Peakoosolekul valiti põllumajandush. juhatus, kuhu kuuluvad nrs.-lased: E. Sõrmus, S. Ihuma ja H. Kuusemets. Juhatuse otsusega korraldati möödunud aastal 1.—3. maini aianduskursus instr. Reimi juhatusel. Haru liikmeile jaotati maksuta seemneid ja algas võitlus-kasvatuse, mille toimkonna liigete vahel korraldati lõputulemusena 11. okt. ÜENÜ kodus köögivilja kasvatus-näitus.

Näitusel esines Harju maaagronoom hr. A. Tealane põllumajandusliku kõnega, milles käsitas noorte osa põllumajanduslikus arenemises. Esimesi auhindu anti välja 6, teisi 9 ja kolmandaid 3. Auhindadeks anti põllutööministeeriumi poolt annetatud põllumajanduslist kirjandust umbes 45. kr. väärtuses ühes vastavate diplomitega. Näitust külastasid üle 50. osavõtja.

Käesoleval aastal korraldab p-haru 10. ja 11. veebr. s. a. seakasvatuse ja aianduse loengud instr. Peedovilt ja Taskalt ning 12.—13. veebr. majapidamise korrastuse ja karjandus-sooharimise — rohumaade kõneõhtud agr. A. Krnuvalli ja instr. Tollmanni juhtimisel. Eeloleval suvel on loota suuremat osavõttu võistluskasvatusest ja korraldada eelmise aasta eeskujul kuid senisest avaram ja suurejoonelisem näitus.

Peame meeles meie hüüdsõna: Töö on rikkuse alus.
E. V.

Maanoorte liikumine Saaremaal.

Maanoorte liikumine Saaremaal on pikema ajalooga. 1927 aastal asutati esimene noorte maatulundusklubi, praeguse Saaremaa aaronoomi E. Martini juhtimisel Audla Laimjala valda. Kuigi see rohkem ei teotsend, kui ainult 1927. aasta, oli see ikkagi nurrakiviks Saaremaa noorsooliikumise ajaloos. 1928. aastal asutati K. S. valda Vaivarasse maanoorte ring, mis nüüd juba neli aastat tegutsend ja praeguses maanoorte ringide peres vanim. 1929. aastal oli Saaremaal juba 3 maatulundusringi. Need kolm ringi korraldasid 1929. a. augusti kuus Kõljala põllutöökooli juures I Saare maanoorsoo kongressi, millest osa võttis üle 80 maanoores. Kongressil otsustamata jäänud küsimuste lahendamiseks moodustati toimikond, kuhu kuulusid igast maanoorte ringist (maatulundusklubist) juht ja esimees ja Kõljala põllutöökooli õppurite Ühingu juhatus. Kongressil otsustati maanoorte liikumist võimalikult ühtlustada, noorte omavaheliseks tunnismärgiks otsustati võtta rinnamärk I sm. läbimõõduga sõõr, milles oleks väike neljaleheline ristikehina leht, valgel aluspõhjal sõõri ääri kaunistaks kuldnere raam.

1930. aastal oli maanoorte ringe juba 12. Suvel korraldati suvepäev ühel ajal Saaremaa põllumajanduse näitusega Kuresaares, millest osavõtt oli kaunis elav.

1931. aasta on maanoorte ringide juurekasvu aasta. Kevadel oli põllum. nõuandja teadete järele Saaremaal 31 maanoorte ringi. Asuti eeltole mai kuus Kõljala Saaremaa maanoorsoo II kongressi kokkukutsumiseks. Kongress peeti 14. mail, millest üle 100 maanoores osa võttis. Ringide esitajate koosolekul otsustati ellu kutsuda Saaremaa Maanoorte Ringide Ühendis (S.M.R.Ü.), kelle juhatusse valiti H. Otsavel — maavalitsuse liige, E. Martin — maagronoom, P. Häidesk põllutöökooli juhataja — O. Kolk ja V. Riis maanoorsootegelased. Ühendis koostas tegevuskava, mis nüüd juba täidetud. Tegevuskavas oli 31. a. maanoorte ringide tegelestele õppereisu korraldamine mandri paremaise talusesse ja üleriiklisele põllum. näitusele. Õppereis võeti ette 20—25 juunil. Liikudes autol külastati Pärnu, Järva ja Hariumaa eeskujutalusid, põllutöö- ja kodumajanduskoole ja üleriiklist põllum. näitust Tallinnas. Osavõtjaid oli 20. Kulud tõusid osavõtja kohta reisi vältel kr. 12. Eduka juurvilja kasvatusedustamiseks otsustati ühel ajal Karja maatulundusnäitusega Karjas pidada juurvilja harimise võistlused. Võistlused jäid aga pidamata, sest kirbud hävitasid juurvilja taimed hilise külvi tõttu. Asuti maanoorte ringide ühistöö näituste korraldamisele. Ühisnäitusi korraldati 7. kohas, enamasti kihelkondade tsentrites — kirikute ja vallamajade juures. — Ühisnäitustest osavõtt oli kaunis elav. Oli näitusi, kus väljanekuid oli 60—70 ja näituse külastajaid 200—300 inimest.

S.M.R.Ü. on 1931/32 aastal liikmeks 25 maanoorte ringi, neist on 18 oma liikmemaksu tasunud. —

Kassa eelarve tehti 100 kr. Mõõdunud $\frac{2}{3}$ tegevusaasta jooksul on läbikäik olnud üle 300 kr. Näituseks antud autasud ja toetussummad on hantitud põllutööstusministeeriumilt 200 kr., Saaremaa valitsuselt 80 kr., Kinnitusselts Omal 30 kr., Pü-

ha Tarvitajate Ühingu 5 kr. Olgu nimetatud, et Püha Tarvitajate Ühing on esimene, kes Saaremaal oskab väärikselt hinnata maanoorsoo liikumist. S.M.R.Ü. andis autasuid ka koolides korraldatud keeduvilja võistlus-kasvatuse ringis teotseenud noortele, kes teotsesid Saaremaa koolivalitsuse ja Saaremaa talumajanduse nõuande büroo algatusel ja tunnistati vastava hindamiskomisjoni poolt I ja II auhinna vääriks. Koolide võistlus-kasvatuse ringe oli Saaremaal 35, umbes 600 õpilasega.

Hiljutisel S.M.R.Ü. juhatuses koosolekul otsustati korraldada 18—20 märtsil Kõljala põllutöökoolis maanoorte ringide tegelestele kursused.

Rinnamärgi küsimust kaaludes otsustati soetada 1932. aasta sügiseks rinnamärke I Saare maanoorsoo kongressil kinnitatud kuul — neid välja anda tegevusprojekti läbi viinud noortele ja ühtlasi neile enne märgi andmist korraldada vastavat küpsuskatset. Seega jääks märk ühtlasi autasuks ja tunnustus-mälestuseks noortele.

Maanoorte liikumise üleriiklise keskkorralduse loomiseks otsustati paluda selleks põllutööstusministeeriumi põllum. osakonna kaasabi.

III Saare maanoorsoo kongress otsustati kutsuda kokku Kõljala põllutöökooli juure 5. mail 1932. a.

S.M.R.Ü. peab soovitavaks noortele lugeda kuukirja „Eesti Noorus“, mille levitamisele maanoorte ringidesse on asutud.

Oskar Kolk.

Ella Vaas †

Pr. E. Vaas sündis 3. V. 1912. a.; suri kurautiisikusse 9. veebr. 1932. Lõpetas kaubanduskooli ning oli Metsküla mt. klubi tegevamad liikmed.

Kuigi meil oli teada tema raske haigus, tundus tema lahkumine meile siiski äkilne ja asetamatu. Nagu raske oleks uskuda, et inimene, kes mõned päevad tagasi rääkis täis usku ja elulooftust, nüüd jäädavalt meie hulgast kadunud. Olles hoogsalt tegev noorte hulgas ja vanema põlve seltsides, lootsime temast palju, kuid saatus tahtis teisiti. Puhka rahus, agar kasvõitlaja! Mäletab sind Metsküla maatulundusklubi. A. Roosiväli.

Üks kambrike.

Üks kambrike kuulub minule.

Täis saladusi ta võõraile.

Ta ümber on müürid tugevad
Ja vahid vahvad ning vägevad.

Ja rünnaku sõber või võõra suu
Mu saladushoidja on mulle truu.

Ta uksi ei palvedki avasta,
On palveid, mis jäävad kuulmata.

Salme Tomson.

ÜENÜ osakondade elust.

Varesmetsa osakonna segakoor 10 aastane.

Pühapäeval, 7. veebr. Varesmetsa noored pühit-
sesid kahekordist pidupäeva: segakoori 10. aasta
juubelit ja osakonna asutamise 8. aasta päeva.
Osak. kodu oli sel puhul külalisist tulvil. Peeti

Varesmetsa noorte oma kodu talverüüs.

meeleoluküllast aktust, kus juubilarile sai osaks
palju naaberorganisatsioonide esindajate poolt soo-
jeil sõnul öeldud õnnesoove ja tervitusi. Neid oli
saabunud ka traadi- ja kirjateel. Osakonna omad
tegelased eelkõige rõhutasid senikestnud üksmeele
alalhoidmise ja tugeva kohusetunde vajadust.

Aktusel austati töökangelasi ja mälestati lah-
kunud liikmeid.

Peale aktust juubelikoor esines kontserdiga,
mis kõigiti õnnestus.

Varesmetsa osak. saamisloos on segakooril,
kui teerajajal tunnistamisväärsed teened.

2 aastat enne osak. seaduslikku registreerimist
järjekindlalt laulu harrastades Varesmetsa noored
õppisid tundma külanoorsogo organiseerimise vajadust
ja veendusid selle kasulikkusest. Laulu harju-
tuste kaudu rajati alus ja edaspidisele jõurikkale
liikumisele.

Algas see pool-perekondlikult: esimene koori-
juht Albert Karjo koondas taktikepi alla kõige-
pealt omad lähemad perekonnaliikmed ja sugulased.

Varesmetsa noorte „juubelikoor“.

Esimesed katsed õnnestusid ja peagi oli huvi laulu
vastu sedavõrd suur, et koorijuht oli sunnitud
lauluharrastamisega omast kodust koolimajja üle
kolima. Esmakordne esinemine kooli peol osutus
koolile suursündmuseks.

Osak. oma maja valmisaamisega (vaata pilt)
algas ka koori tegevuses uus ajajärk.

Järjekindel esinemine osak. pidudel ja koosvi-
imistel viis koori võimelist tasapinda tubli rammu
edasi.

Arvuliselt ei ole koor kuigi suureks paisunud,
kuni 25 lauljat, kuid koosseis on püsinud ühtlasena
ja enamus lauljaid 10 aastat järgimööda kooris
kaasalaulnud. Ollakse kooriga täiesti ühtekasvand.

Juubelipäeval koori tegelaste üksmeelne otsus
oli: järgmine aastakümme peab tooma koorile kuns-
tilise küpsuse, et vääriksel kõrvu seista vanemate
teeneterikkamate kooridega. Peaks see korda
minema!

K. K.

Ülevaade ÜENÜ Pagari osakonna tegevusest.

Pagari osakonna vormiliseks alguseks on 3 mai
1931. a., mil peeti asutamiskoosolek. Tegelikult aga
see koosseis, mis tegutseb osak. ümber, on koond-
dud juba paar aastat tagasi, tegutsedes kohaliku
koolijuhataja vormilisel vastutusel ning juhtimisel.
Kuna tegevus juba enne osak. asutamist on olnud
peamiselt talvine referaat- ja vaelusõhtute kor-
raldamine, on see peaaegu muutmatusks jäänud
senini. Et kasutada on kohapealse algkooli võrd-
lemisi avarad ruumid, on sellest tingitult arenend
ka tegevus. Koosolekuid peetakse järjekindlalt
igal neljapäeval (nii oli see juba 2 aasta eest).
Tegevus on peamiselt koondunud kahe tegevus-
haru, üldharidusliku ja põllumajandusliku ümber,
missuguste vahel jaotatud ära ka neljapäevaõhtu-
sed koosolekud. Üldharu alaharudeks on vaelus-
õhtud, laulmine, näitetgevus, kirjanduseharu ja raa-
matukoguharu. Üldharu juhiks on koolijuh. hr.
Kristjan. Põllumajandusharu, missugust juhivad Jõhvi
jaosk. agr. Ev. Timusk, koondab ennesse ka ühis-
tegevusharu. Mõlemis harus on peetud kuni det-
sembri lõpuni terve rida koosolekuid ja referaate.
Kirjandusharu annab oma liigetele ühes eks. välja
ajakirja. Peale nimetatute tegutsevad veel spordi
(ka male kaasaarvatud), karskus, esperanto ja
radioharud. Karskusharus on ettevalmistused
käimas karskuseksamiteks, esperantoharus on
6—7 isikut asunud esperanto keele õppimisele.
Mõlemaid harusid juhatab kohalik tegelane
A. Vaher. Raadioharus on valmistatud senini üks
detektaparaat „Low-loss“ tüübiline, Spordiharus
on 1932. a. algul loota tegevust, suuskade tarvit-
usele võtmise näol. Peale nimet. harude on grupp
isikuid huvitatud veel käsitööharust, kuid võima-
luse, osalt ka aja puudus on takistand tegevust
sellel alal. — Peabki rõhutada, et märgata on
just ülitegevust — ja koormatust kuna teised harud
peale kahe esimese suurema, põllum. ja üldhari-
duslise on sunnitud oma tegevuseks otsima õhtuid
peale neljapäevade. Kuid tegevus hakkab siis
jälle muutuma raskeks, sest sünnib ju kõik see
igapäevase töö ja askeldeuse kõrval, missugune
tänaväev ei ole alati kerge.

A. V.

VOLDIST.

17. jaanuaril 1932. a. pühitses Voldi osakond oma 5-ndat aastapäeva. Möödunud ajajooksul on olnud osakonnal palju üleelamusi. Peaaegu iga aasta algul on tulnud algatada, on tulnud harjuda uute olukordadega. Palju on olnud võitlusi ümbruskonna organisatsioonidega, et oma olemasolu maksma panna. Oleme võidelnud vijs aastat ja selle aja jooksul kogund teadmisi ja kogemusi, mis ka edaspidi kasulikud noorsootöös. Elutormide viitsusel oleme kohapeal juured sügavasse mullapinda surund, kaitstes meie pühamat taimet „noorsooliikumist“. Vijs pikka aastat oleme ehitanud, kivi kivile oleme ladund ja kui kokku on varisend, jälle uuesti aland. On kadund mõnigi meje seast. Kuid tulevad uued ja uuesti algand rünnak, teritet piikidega. Oleme võjelnud ja võjtnud, võjtnud oma ideid kaitstes. Iga algus on raske, sest vähe suudetakse aru saada ÜENÜ-st maal. Pikka, kuid kindlasti sammume siiski edasi. Takistada meid, noori, on samane kui hüüda homele päiksele „ära tule!“ Ja tulevik paistab meile ikka paremana. Seniks püsivust, tahet ja sitkust. Oleme suutnud püsida senini, siis suudame ka seda tulevikus.

ÜENÜ Voldi osak. on läinud ajal rahuldavalt tegutsend. Lihkmeid on olnud vahel tubljsti üle saja. On korraldatud pidusid, väljasõite, ekskursioone, näitusi, kursuseid, omakultuuripäivi, spordivõistlusi, lüpsi- ja põllumajanduslikke võistlusi jne., On käsitatud kõiki noorsooladesse kuuluvaid ettevõtteid. Osakonnal tegutsevad järgmised harud: põllumajanduse, kehakultuuri, muusika, male, kirjanduse ja näiteharu. Läinud aasta tegevusest õjks märkida järgmist: põllumajanduslikud kursused, millest suurel hulgal osa võeti. Aksi suvipidustustest osavõtt rahvatantsu ja spordi meeskonnaga. Jaaniõhtu korraldamine, millest osavõttis Tartu osak. meeskoor. Tartu osak. 10. a. juubelpidustustest osavõtt. 23. aug. 1931. a. korraldas Voldi osakond ümbruskonna osak. kaastegevusel „Noorsoo pidustused“, spordivõistlustega. Peopäev juhtus vihmane, mõistõitu peo suurepärasus kannatas. Peale selle on korraldatud jürjõid, referaat- ja huviohtuid, jõuluõhtuid ja nüüd osak. 5-da aastapäeva pidulik koosviibimine. A. Karin.

ÜENÜ Voldi osak. aastapäeva aktusest osavõtjad.

ULILAST.

ÜENÜ Ulila osakond võib täje rahuldustundega möödunud aasta tegevuse peale tagasi vaadata. See oli õieti organiseerimise aeg, sest ühtki sarnast ühingut Ulilas ennem pole oimud. Nüüd oleme suutnud koondada 70—80 noort osakonna ümber ja noorte töö kestab täje innuga edasi. Suurematest saavutustest osakonnal oli kohaliku alkoholi keeluseaduse maksmapaneku algatus ja selle võidukas läbiviimine. Osakond esitas selleks kaks palvekirja — ühe Maksudevalitsusele, millele kahe

Ulila noorte „korona klubi“ tegevushoos.

päeva jooksul saadi 147 allkirja; teise kohalike vallavolikogule, millele tehti vastutulekut ja otsustati vald karskeks kuulutada. Vastasel korral oleks tekkinud õllekaupluse juurde veel avalik viinakauplus. Vallas on veel mõnimeid salavijina müüjikohti, milleseid tahab osakond päevavalgele tuua. Osakonnal on kavatsusel korraldada kursusi — koudakaunistamise aladel.

Osakond korraldas laup. 13. veebr. esimese huviohtu sel aastal. Osavõtt oli väga elav. Muu seas esines hra K. Raudsepp Tartu, kes kahtunnijlises hoogsas kõnes kõikides kuulajajis üldise vaimustuse esile kutsus. 14. veebr. s. a. korraldas osak. Võsjivere algkooli ruumes „Noorte jumalateenistuse“, laululehtedega ja laulukooriga, kus jutlustas üliõp. K. Raudsepp, mis samuti suure poolehõiu osalijeks sai ja pjsarateni liigitas. Julgen sijn kõj-kjide nimel veel kord soojalt K. Raudsepa kätt suruda.

Vabariigi aastapäeval, 24. veebruaril osakond korraldab aktuse Ulila vallamajas.

J. Visman.

Kõrgepalu noortel valmis kodu.

Pühapäeval, 7. veebruaril oli ÜENÜ Kõrgepalu osak. suurim pidupäev noorsookodu avamine Jaama as. lossis rohke rahva osavõtul. Noored olid koduruumid kõigiti päevakohaselt dekoreerind, mis aitas ülevat meeleolu luua piduliskonnale. Avamine toimus tavalise tseremoniaga: osak. esimehe nrs. Joh. Eomõis'a avasõnaga, mille järele lauldi hümmi. Noortele nende pidupäeva puhul ütlesid tervitusi Sanna algk. juh. S. Markvardt, Sanna Rahvaraamatuk. S. R. Urbanik, ÜENÜ Sadramet-sa osak. nrs. A. Moks ja Kõrgepalu Rahvaraama-

tuk. üh. A. Puura. Kirja ja traadi teel tervitasid Võru-Petserimaa häälekandja „Ugala“ toimetajad, ÜENÜ Sõnna osak. noorsoolane E. Ploom, Tsooru Haridusseltsi nimel vallasekretär J. Kalamees ja Kõrgepalu algkooli juh. J. Pindis. Jargnes näidend; mille ettekanne vaatamata lühikeseeajalise õppimisele tugevaid aplause esile kutsus. Kord üldiselt eeskujulik. Sissetulek andis samuti korraliku ülejäägi, 40 kr. suuruses, mis tüvustab noori veel intensiivsemale tegevusele.

Kõrgepalu noorte uus kodu ja selle agarad „meistrid“.

Kodu korraldamine oli seotud mitmete raskustega. Tuli lõhkuda vaheseinu, ehitada näitelava ja pingid ning võita muud vähemad raskused. Pole millalgi sünetel noortel olnud niipalju püsivust ja tahet kui nüüd. Ühiselt lõhuti, kopsiti, õmmeldi ja ilustati, et tõuseks vääriiline kodu osakonnale — puhtamat õhku armastavale noorile. Toodi tasuta näitelava eesriideks riided, lauad, pingid, — aitasid kaasa mitte üksi liikmed, vaid nii noored kui vanad olid ühes. Ja kõige sele vaeva tulemusena on ajakohased ruumid 140—160 inimesele. Ava-pee puhul esimest korda esines ka osakonnal oma keelpillide orkester, mille organiseeris nrs. A. Kõivumägi. Samuti võis näha rikkalikku einelauda, mis andis kujuka näite naisliigete oskusest erilise proua Hanimägi juhatusel.

Kõrgepalu osakonnale aga „Ugala“ toimetajate sõnadega: Kodu — see on suurima igatsuse teostumine, mitte ainult organisatsiooni vaid ka iga üksiku inimese elus. Teie igatsus on teostunud — kuid loodame, see el uinuta Teid vaid kohustab seda suuremale tööle ja püüdmisele. **J. E.**

ÜENÜ Sompaa osak. kolme aastane.

Kolm aastat tagasi, kõleda jaanuarikuu sajusel õhtul, mil maid ja metsi mähkis ränk lumi, kogusid Sompaa noorurid kokku oma ahtakesse koolimajja. Tulid läbi laialt laskuva lume ja pimeduse, üle tuhmide hangede ning põldude, kus polnud ainustki sihti — ikka koolimaja eredalt vilkuva tule peale... Arutasid siis palju ja pidasid nõu, näod asjalikud, tõsised. Kastsid valusalt aatelise õhkonna puudumise üle, rääkisid noorte vabaharidustöö ja isegevuse viljakusest. Sageli kahtlesid kõigis ning kõiges, ent lootsid, uskusid siiski...

Sel sajusel, pimedal õhtul, 26. jaan. 1929. a. ÜENÜ Sompaa osakond, isaks ja emaks tal noored

poisid-tüdrukud. Seisime vaikselt ja imetledes ta hälli man, kõigil hinges ahtakene rõõmuhelk, kuid ka kibe kartus: 'ega's tast ikka asja saa — jääb pisukeseks ning näapsukeseks, kuivab uuesti kokku... Olime pisut nagu õnnatudki. Ent väljudes koolimajast, leidsime, et taevas oli vahepeal muutunud sügavselgeks ja kargeks, heledad tähed virvendasid, sirasid. Laial lumiväljad valendasid, teed ja sihid olid selged... Lahtus meiegi tusk.

Pühapäeval, 7. *ebr. *ühitses ÜENÜ Sompaa osakond oma aastapäeva suurejoonelise peoga, kus esines lühikeses aruandega osak. tegevusest nrs. *Tanel Lasberg* ja suurema kõnega osak. esimees *Hugo Kelmentsov*. Väärikaid ning viimisteldud laule tõi osak. segakoor, millist juhatas nrs. A. Pöld. Lõpuks kanti ette M. Aitsami ülipõnev rahvatükk „Maakuld“, mis publikule sisendas erilise vaimustuse. Oli selgesti näha, et noored olid teinud tükk tõsist tööd: mäng õnnestus haruldaselt hästi nii koosmängult kui dekoratsioonilt. Ning hilja öösi lahkudes oli kõigil tunne, et ilmas, inimesi ja elus on tõesti midagi rohkem ja paremat, kui igapäev näeme, kuuleme.

Osakonnal on praegu 43 liiget. Hugo—sto

Kõrbjast.

ÜENÜ Kõrbja osakond a. satuti 12. juulil 1931. a. Tegevust alustati suurema avaliku peoga lõikuspeo ja omakultuuri päeva nime all. Kava koostati õige mitmekesiselt, et näidata ümbruskonnale noorsoolaste võimeid. Peo puhuks lavastati meie tütudema näitekirjaniku draama „Tuulte pöörises“. Muuseas korraldati veel kirjanduslik kohus, mängitava drama päätegelase Jaani üle. Kohtumiseks oli publik kuna süüdistaja ja kaitsja ning muud kohtu tegelased olid kohalikud n. s. Publik mõistis Jaani õigeks. Kahjaks aga ei saand n. s. tegutseda edasi algatet energiaga. Tuli sügis — seega ühes ka kooliaeg. Agaramad n. s. tegelased olid sunnit siirduma linna, et sääl pooleli jäänd õppimist jätkata. Kõrbja noorsoolased on aga kindlas usus, et kevade tulekuga ka nende tegevus vastavalt aktiivsemaks muutub. L. T.

Ülesvõte ÜENÜ Kõrbja osak. lõikuse- ja avapeost. Kohal on vanasti olnud muistne hiis.

Kuukiri

„Eesti Kirjandus“

Ilmub iga kuu lõpul. Tegev ja vastutav toimetaja lektor J. V. VESKI. Toimetus: mag. P. Ariste (folkloor), prof. H. KRÜS (ajalugu), prof. A. Saareste (keel), kirjanik F. Tuglas (kirjandus). Väljaandja: Eesti Kirjanduse Selts.

KUUKIRI „EESTI KIRJANDUS“ on määratud igale eestlasele, kes on huvitatud rahva kultuurilisest edust. Ta pole ajaviitelugemiseks, vaid rikastab lugeja teadmisi.

ARTIKLID on asjatundlikult kirjutatud, seejuures aga kergesti arusaadavad ja käsitlevad tähtsaid küsimusi kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, muinasteaduse, ühiskonnateaduse, filosoofia, kunstide ja kultuuriarengu aladelt.

ARVUSTISI ilmub igas numbris algupäraste ilukirjanduslike teoste, tõlgete ja teaduslike tööde üle. Neid arvustisi võib lugeja usaldada, sest sihilikud, ühekülgised või asjatundmatud arvustised ei leia avaldamist.

KAASANDENA ilmub „Eesti raamatute üldnimestik,“ mis osutub eriti tähtsaks, sest ta sisaldab täieliku bibliograafilise ülevaate Eestis ilmuvaist raamatuid.

TELLIMISHIND 1932. a. on erakordselt odav ja kõigile kättesaadav: 5 krooni aastas, 2 kr. 50 s. poolaastas, 1 kr. 25 s. veerandaastas; üksiknumber maksab 50 senti.

Varemaid aastakäikudest on saadaval järgmised. XIII—XVIII (1918/19—1924) hinnaga 3 kr. 60 s., XIX—XXIII (1925—1929) hinnaga 5 krooni., XXIV—XXV (1930—1931) hinnaga 6 kr.; nahkköites 2 kr. kallim. Aastakäigud I—XII (1906—1917) on müügil otsas; mõningaid üksiknumbreid on saada hinnaga 50 senti.

„EESTI KIRJANDUSE“ VAREMAD AASTAKÄIGUD on hinnatavad kui väärtusliku ja mitmekesise sisuga mahukad köited, mis miljalgi ei vanane, mille väärtus ajaga koguni kasvab ja mille võib omandada odavasti. Seepärast on ka kõik esimesed köited juba müügil otsas.